

drignir sum lík, meðan 12 vóru heilt illa særdir og vóru lagdir inn á hospital.

Sveariki.

Uttanríkisandlin hjá Sveariki hefur fyrri hitt umliðna árið 1930 verið 11 pCt. meira enn í 1929.

Hin spanska

sjúkan herjar ræðulig millum manningina umborð á tí bretska miðalhavsslotanum. 14% av fbyggjarunum í Madrid eru sjúkir og 15% av fbyggjarunum í Norðurspaniu eru eisini fongdir av tí spansku sjúkuni.

Náttarvertshúsin

ella »klubbare«, ið hava mold-vorpyrki slitt í teim ymsku stórstøðunum, vera nú meira og meira eftiransaði. Londonar polití rannsaði um daginarn fleiri slíkar »náttklubbar« og settu 123 persónar undir »títtalus«.

HEÐIN BRÚ: LOGNBRA (VARDIN OG MERKID)

Tað er í bandi við hitt vaksandi lívið í tónalisti og málníngarlisti í Føroyum, at eisini føroyskar bókmentir taka seg fram.

Føroyskar skaldsøgur eru tó so sjáldnar enn, at tað verður at geva getið eftir hvørjari, sum út kemur.

»Lognbra« er ein bók, sum mest er merkilig við tær góðu vónir, hon gevur um tað næstu bókin, sum Heðin Brú fer at skriva.

Tí so gott lag sum høvundin hevur til at skriva, so meistarliga hann dugir at fáa síni rámanði orð til at fella, so situr ein tó við bókin, mest sum tá ein blaðar í einum »fotografialbumm« — fyrst tá tað lifir út til teir síðstu bólkarnar, rættar hann við, ið lesur.

So mangt, sum høvundin hevur greitt frá um Guðrunn, so vænta júst tær strikur, sum skulu teikna hennara annlit og atburðar lívið fyrri okkum. Tá er Sakir, so lítið sum sagt er um hann, ein maður, sum vit við tað sama kennast við.

Hogni er ein undarligur, grunandi drongur, men slíkir eiga ivaleyst heima í hesum í mongum lutum »sólleysa« landi. Men tað er óvnið ið hoyra ein tiggju ára gamlan óvita »filosofa« slíkt sum hann, tá hann talar við fjøllini: »Jú tí eru prúð, og tí lata upp fyri mær víddir, ið taka hvønn dagsins tām úr eygssjón.« Soleiðis orðleiðir eingin føroyskur tiggjuára drongur seg.

Eitt heilt ríkidomi av bygdaorðum hittist um allar leiðir í bókin. Tað er við slíkum innveitingarstarvi, at hitt føroyska málið skal gerast líðiligt og mjúkt í øllum forðum, enn tó at einstak orð, sum t. d. »óskaffuglure«, kundi vera burtur.

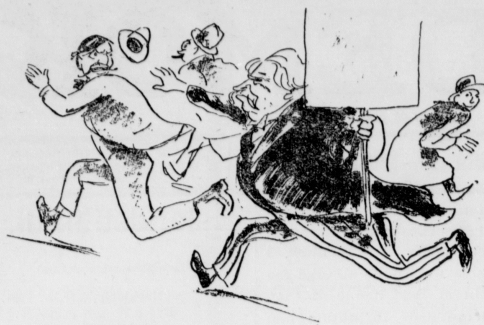
Náttarmyndirnar eru heilt frálikar, og lívið hjá Hogni uppi í hellinum, har lyngklögvín stendur, er væl frásagt — so væl, at stundum er tað sum at hoyra tað sama uppáftur.

Tað er við hvørt, at tað skerur eina mynd, at trýsta einaferð aftur á tær strikur, ið teknaðar eru. Men lyngklögvín og gentan, sum hyggur so undarliga bangin og biðandi — koma so fólga fyrri aftur, at tað í staðinfyri at skerpa myndina fær hana til at fána.

Men »Lognbra« er føroysk — føroysk av grund í orðlag og føroysk í lyndi. Og høvundin skal eiga tókk fyrri, at hann hevur givið okkum eina so sermerkta føroyska bók.

S. P.

Uttanríkisráðharri.

Briand ferðast so javnan millum Geneve og Paris, men bjargar uttanríkisumboðunum.

Paradisiske Forhold.

Op Adam skod Skylden paa Eva — (Eftir Moses).

Den, i vore hjemlige Aviser forte Bladpolemik angaaende vore Fiskeres Frimandskaar, er bortvejet fra de respektive Blades Spalter, og det er heller ikke nødvendigt at vende tilbage dertil i Øjeblikket. Rigtigheden at vore Fiskeres usle Kaar blev saa eftertrykkelig fastslaaet. Kendsgerningerne har talt deres tydelige og klare Sprog.

Men saadan som det gik i Paradisets Have ved Syndefaldet, gaar det ogsaa i den færøske Stenørken. Købmændene skyder Skylden paa Kommissionærerne. Tænk engang, vi skulde lige op til 1931 for at faa det opdaget. Lykkelig den, der har gjort denne Opdagelse, og at han vil blive Æresmedlem af Færøernes Købmændsforening, er vel ingen Grund til at betvivle. Et af de bedste Midler mod en daarlig Samvittighed er jo at skyde Skylden paa andre, saa man i Ro og Mag kan fortsætte den skamløse Udbytning af den færøske Fiskerbefolkning, der viser sig at være et udmærket Udbytningsobjekt for den færøske Købmændsstand.

Det er nu ikke helt saa nemt at skyde Skylden over paa de fremmede Leverandører, som man i første Omgang tror. Vel har de sin Del af Skylden; men at to og tvette sig ren ved blotte Beskyldninger paa de fremmede Vareleverandører, grænser nær op til Enfoldigheden. Man ved da saa nogenlunde Besked med den Ting, at saadan noget kun kan serveres Naiviteten, og ikke en Fiskerbefolkning med en sund og klar Dømmekraft.

Naar man kommer ind i en Forretning og spørger om Priser, virker det ofte forbløffende, hvor billigt enkelte Forretningsmænd kan sælge deres Varer, dog med en god Avance. Sammenligner man saa Priserne med den hjemlige Købmænds, er det ikke sjældent, at man finder ud af, at de hjemlige Priser ligger gennemsnitlig fra 27 til 31% højere end hos Udenbyskøbmanden. En Forklaring herpaa maa vel søges i, at Udenbyskøbmanden sælger saa billigt, som vel muligt, for at holde paa Udenbyskøberne, medens de hjemlige Forbrugere ofte maa betale ublu Priser for deres Nødvendighedsartikler.

Disse Forhold gør sig langt fra altid gældende. Der kan saaledes paapeges, hvor vidt forskelligt til Købmænd sælger Forbrugsartikler til Stedets Forbrugere. Vi kan kalde dem

Købmand T. og Købmand V., det kan ellers være ligegyldigt, men der skal her gøres opmærksom paa, at følgende er taget ud fra det virkelige Liv, fra to op til hinanden grænsende Bygder, som vi kan kalde henholdsvis N. og S.

Naar der nu bliver stillet et Skema op med Angivelse af samme Vares Pris til de hjemlige Forbrugere paa de to Pladser, kan vi bedre forstaa, hvordan enkelte Købmænd rent ud forarmer en større Del af Befolkningen.

Skemaet stilles op saaledes:

Art.	Kbm. T.	Kbm. V.
Sukker pr. 1/2 kg	Kr. 0,28	Kr. 0,25
Meliss - 1/2 -	- 0,18	- 0,16
Kaffe - 1/2 -	- 1,00	- 0,80
The - 1/2 -	- 3,50	- 3,00
Kaffeexport	ens Pris	
Margarine pr. 1/2 kg	Kr. 0,55	Kr. 0,45
Flormel A pr. 62 kg	- 19,00	- 17,00
do. B - - -	- 17,00	- 15,50
do. C - - -	- 15,00	- 13,00
Rugmel - 50 -	- 10,00	- 9,00
Petroleum pr. Liter	- 0,32	- 0,28
1 Sæt Oleikler B. & T.	- 24,00	- 18,00

Man ser af ovenstaaende, at Købmand T.s Priser ligger ca. 15% højere (gennemgaaende) end Købmand V.s Priser paa Nødvendighedsartikler. Skulde jeg saa fremstille Prisen paa en Del andre Varer, vilde Forskellen blive mellem 20 a 25%. Det eneste de to Købmænd holder ens i Pris, er Ludvig Davids Kaffesurrogat.

De Varer, som er opført her, er af samme Kvalitet, indført til samme Priser. Der kunde selvfølgelig nævnes en Del andre Ting, men den uensartede Kvalitet vanskeliggør en eventuel Fremstilling.

En Købmand vil selvfølgelig hævde, at der er ikke noget beviset med dette her, de forskellige Priser beviser blot Paastanden om Kommissionærernes ublu Avance. Men denne Paastand slaas til Jorden med det samme, naar der fra privat Side i Udlandet oplyses, at Købmand T.s Priser ligger mellem 20—22% højere end Indkøbsprisen for visse Ting og Købmand V.s 10—13%. (Disse %) reduceres lidt af andre Omkostninger, naar den rene Fortjeneste skal udregnes). For andre Artikler vil % ligge fra 28—52 eller mere for T.s Vedkommende, medens V. maa nøjes med 25—41, særlig med Hensyn til Fodtøj, hvilket spiller en stor Rolle for Forbrugerne. Særlig Gummifodtøj fortjener et helt Afsnit for sig selv, idet Raagummipriserne er saa langt nede, som aldrig før, mens vi herhjemme maa betale usædvanlige høje Priser for Gummifodtøj.

Angaaende Olien, hvilket ikke er medtaget i førnævnte pCt.

Angivelser, kan der ikke med Bestemthed hævdes, hvormegter eller hvor høj Avanceprocenten ligger, men man kan nok regne ud, at det ikke er smaa Penge, den Handlende blotter sine Forbrugere for. I August 1930 kostede en Liter Water White, leveret til Forbrugerne i København, 25 Øre, medens den kunde sælges for ca. 18 Øre pr. Liter med en Detailhandleravance paa ca. 4 1/2 Øre pr. Liter. Hvorledes Forholdene stiller sig herhjemme, er mig ikke bekendt i Øjeblikket, men en Pris paa 32 Øre pr. Liter skulde man tro gav en ikke helt lille Profit.

Til yderligere Oplysninger tjener, at Prisen paa Olien, leveret ved Guffen (Mexiko), var i August 1930 7 Øre pr. Liter, og leveret i København 13 Øre. For en Fuldstændigheds Skyld skal der her bemærkes, at Købmand T. sælger f. Eks. Kul til Kr. 1,80 pr. 30 kg, hvilket svarer til 60 Kr. pr. Ton. I mindre Partier kommer pr. Ton at koste Kr. 80. Salt sælges for 4 Øre pr. 1/2 kg, at det giver 80 Kr. pr. Ton, behøver man ikke at have u. g. paa Købmandsskolen for at regne ud. Endvidere skal der her gøres opmærksom paa, at Melvaren er en Vare, der oftest bliver solgt en Detail, hvorved Handelsavancen forhøjes ret betydeligt, naar man erfarer, at Købmand T. sælger Flormel A, B, C henholdsvis 21, 19, 17 Øre pr. 1/2 kg. Medens 50 kg Rug koster 10 kr. pr. Sæk, koster det i løst Salg 14 Øre pr. 1/2 kg.

Fiskerens Stilling er i Sandhed alt andet end attraa værdig. Hvornaar faar vi vor Opgørelse med Købmændene? »Tingakrossur« har vist os Vejen: A. Ziska er i Færd med at realisere Planen om Tilbagebetaling af Handelsoverskud. Har A. Ziska og Meningsfæller Ret til at kræve gammel Handelsavance tilbage, blot fordi Færøerne skal til at begynde paa egen Haand, saa har vi Fiskere, for at være logiske, Ret til at kræve gammel Handelsavance tilbagebetalt nu, naar vi skal til at begynde paa egen Haand. Vi vil starte en Brugsforeningsbevægelse, og vi mangler Grundkapital, men vi er gjort opmærksom paa Vejen, der fører til den nødvendige Kapital.

»Vær saa artig, Købmænd! Ud med den indvundne Handelsavance« ellers — ja ellers henvender vi os — ikke til Sagførererne — men til Selvstyrelsen for incasso.

Streymur.

Bankar, bankaseðlar.

Eg skal siga tykkum tað, eftirsum tit málva so nógv um bankar, at eg eisini hevði haft hug til at fingið ein banka. Og tað eg seinast skrivaði um 10-krona seðlar, so var tað vitiligt, at eg meinti við bankaseðlar, og har sum nógvir bankaseðlar eru, har gerst okkurt, sjálvt um tað ikki eru so nógvir bankar. Rivuligt av bankaseðlum og bert til húsbehov av bankum, hetta má vera moralurin í einum vælstyrdum samfundi.

»Dimmalættinge« yður av bankagreinum. »Pouls« hevur skrivað fleiri blaðgreinir um tað neyðturviliga í, at vit fáa bank afturat; men kenni eg Pól rætt, so er tað ikki so nógv bankahúsin við nógvum bankamonn-um, longum, síðum bankatolum, hann røpar eftir, men bankaseðlarnir: Bankaseðlar, so nógvir sum møgult, sum avles med Gulde« eftir lóg. Tað er tað, hitt føroyska samfundit treingir til, í dag og í morgin og nógv longur

enn Axel Nielsen fær upp í lag til at liva.

Tað sær tí ikki so lítið snurrugt út, sum skrivað verður í »Dimmu« um »storsk og bank«.

Eg lesið altíð »Dimmu«, skal eg siga tykkum, men nakað so kúðytt sæst tibetur sjáldan uppá prent, sum »storsk og bank«, og tað er ikki lítið skilaleyst at lata hetta grúgula stóra mál koma fram uppá henda máttan og við slíkum torska, handils- og bankakona manni.

»Poiesuri og túsdandskrónur« eru ikki vanligir fylgissveinar, og tí gongst tað ikki væl hjá Aksali, at læna sær stímur til blaðgrein, við at triva í fyndarorð frá deyðum, mentaðum manni. Fyrst bronglar hann orðini út av lagi, so billar hann sær inn, at tey eru frá Fríðriki prósti sála, hóast skaldið R. C. Efersoe hevur skrivað tey í »Fast stóð í fonnum...« Men, nokk um tað, at tumla við tøl og triva í fyndarorð frá skilamonnun, kann eisini gera ein prestason til fress; tað krevdi minni til at gera »Per Degn til Hanrejs« á sinni.

Tað eru bankaseðlar vit treingja til, og ikki um maðurin, ið sigur hetta, eitur Per ella hann eitur Poul ella Axel Nielsen, tað kann gera sakini tað sama.

Men táð nú talan er um bankaseðlar, so má ænsast eftir, at teir fást so nógvir sum møgult til landið.

Rivuligt av bankaseðlum og bert til húsbehov av bankum. Tað má vera formálið og ikki hitt mótsatta: rivuligt av bankum og knýpsliga til húsbehov av bankaseðlum, tí tað skal eg siga tykkum, at tað vil døla verri skil enn nú er.

L. I. S.

Norgesbrev.

(Fra vor Korrespondent).

Oslo, den 4. februar 1931.

Margarinetrusten.

Stortinget har nu siddet sammen i bortimot en måned, men har som vanlig i den første tid vesentlig været oplagt med riktig å komme igang. Noen saker med politisk spenning er har ennå ikke vært fremme. Men der forberedes visnok et angrep på regjeringen for dens holdning likeoverfor margarinetrusten. Det eiendommelige er at regjeringens egne partifeller i Stortinget ikke er enige med regjeringen i denne sak, men synes at regjeringen har været allfor imøtekommende likeoverfor trusten og gitt den for store innrømmelser.

Nidaros — Trondhjem.

Der er fremsatt nytt forslag om forandring av Nidaros til Trondhjem, men selv om adskillige av dem, som forrige gang stemte for Nidaros, nu synes at navnebyttet var forhas-tet, så er det neppe trolig at de nu vil gå til forandring av by-ens navn igjen. Noen navneforandring nu vil sikkert ikke bli vedtatt.

„Olavskoret“.

En sedelighetsak som nettop har været for lagretten, har i sjelden grad vakt opmærksomhet.

En operasanger dannet for noen år siden et kor av unge gutter, det såkaltte Olavskor, som skulde syngte i kirkene efter monster av de kirkekor som finnes i de katolske land. Koret blev godt og berømt og foretok flere turneer bl. a. til Kjøbenhavn. Nu stod des leder anklaget for sedelighetsforbrytelse likeoverfor noen av de unge gutter. Manden blev dømt til 1 år og 3 måneders fengsel, men det mest opsigtsvekkende ved saken er den virksomhet som